

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu järeldused vaktsineerimise kui tõhusa rahvatervisealase vahendi kohta

(2014/C 438/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

1. TULETAB MEELDE, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 168 kohaselt hõlmavad liidu meetmed, mis täiendavad liikmesriikide poliitikat, võitlust olulisemate tervisehäirete vastu, edendades nende põhjuste, leviku ja vältimise uurimist, samuti tervishoiualast selgitus- ja kasvatustööd, ning tõsiste piiriüleste terviseohtude seiret, nende eest varajast hoiatamist ja nende vastu võitlemist. Liit soodustab liikmesriikidevahelist koostööd ja toetab vajaduse korral nende meetmeid. Liidu meetmed võtavad arvesse liikmesriikide vastutust oma tervishoiupoliitika määratlemisel ning tervishoiuteenuste ja arstiabi korraldamisel ja kättesaadavaks muutmisel;
2. TULETAB MEELDE Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 851/2004, millega asutatakse Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus ⁽¹⁾ (ECDC). Keskus toetab nakkushaiguste ennetamise ja tõrjega seotud tegevusi, nagu epidemioloogiline seire, riskihindamise koolitusprogrammid ning varajase hoiatamise ja kiirreageerimise mehhanismid, ning peaks võtma meetmeid tagamaks, et liikmesriigid vahetavad korrapäraselt häid tavasid ja kogemusi seoses vaktsineerimisprogrammidega;
3. TULETAB MEELDE Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta otsust nr 1082/2013/EL tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2119/98/EÜ ⁽²⁾, kus nähakse ette, et liikmesriigid konsulteerivad omavahel ning koostöös komisjoniga terviseohutuse komitee kaudu, et kooskõlastada reageerimist tõsistele piiriülestele terviseohtudele, sealhulgas nakkushaigustele. Otsuses on sätestatud ka võimalus osaleda vabatahtlikkuse alusel meditsiiniliste vastumeetmete ühishangetes;
4. TULETAB MEELDE liidu kolmandat tervisevaldkonna tegevusprogrammi aastateks 2014–2020, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 282/2014 ⁽³⁾ eesmärgiga toetada suurte piiriüleste terviseohtudega toimetuleku suutlikkust ning töötada välja valmisoleku- ja reageerimiskavad, võttes nakkushaiguste vastu võitlemisel arvesse vastastikust täiendavust ECDC tööprogrammiga;
5. TULETAB MEELDE nõukogu 22. detsembri 2009. aasta soovitus 2009/1019/EL vaktsineerimise kohta hooajalise gripi vastu ⁽⁴⁾, milles innustatakse liikmesriike võtma vastu ja rakendama riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke tegevuskavasid või poliitikat hooajalise gripivastase vaktsineerituse taseme tõstmiseks, eesmärgiga saavutada 2015. aastaks riskirühmades 75 % vaktsineerituse tase;
6. TULETAB MEELDE nõukogu järeldusi laste vaktsineerimise kohta (2011/C 202/02) ⁽⁵⁾, kus liikmesriike ja komisjoni kutsutakse üles muu hulgas jagama kogemusi ja parimaid tavasid, et tõsta laste seas vaktsineerimise abil ärahoitavate haiguste vastu vaktsineerituse taset;

⁽¹⁾ ELT L 142, 30.4.2004, lk 1.⁽²⁾ ELT L 293, 5.11.2013, lk 1.⁽³⁾ ELT L 86, 21.3.2014, lk 1.⁽⁴⁾ ELT L 348, 29.12.2009, lk 71.⁽⁵⁾ ELT C 202, 8.7.2011, lk 4.

7. JUHIB TÄHELEPANU asjaolule, et vaktsiin on ravim, mille suhtes kohaldatakse liidu tasandil vastu võetud eeskirju ja menetlusi, millele on andnud müügiloa riiklikud asutused või komisjon Euroopa Raviameti läbiviidud hindamise põhjal ning mille suhtes tehakse turustamisjärgset seiret;
8. TULETAB MEELDE Maaailma Terviseorganisatsiooni (WHO) Euroopa regiooni vaktsineerimiskava (2015–2020), mis kiideti heaks vastusena vaktsineerimiskümnendile ja milles võetakse piirkondliku visiooni abil edasine kurss ning seatakse immuniseerimise ja vaktsineerimise abil ärahoitavate haiguste tõrje-eesmärgid aastateks 2015–2020 ja pärast seda, määratledes esmatahtsad tegevusvaldkonnad, näitajad ja sihid, võttes samas arvesse Euroopa regioonis asuvate riikide erivajadusi ja nende ees seisvaid takistusi⁽¹⁾;
9. JUHIB TÄHELEPANU asjaolule, et turustamisjärgsed uuringud, sealhulgas need uuringud, mida viivad läbi müügiloa hoidjad, on olulised vaktsiinitoodete hindamiseks ja neid tuleb teha läbipaistvalt. Samavõrd tähtsad on vaktsineerimisprogrammide mõju-uuringud, mida viiakse läbi majanduslikest huvidest sõltumatult. Mõlemad uuringud võivad aidata suurendada üldsuse usaldust immuniseerimise vastu. Liikmesriike innustatakse sõltumatuid uuringuid rahastama;
10. TUNNISTAB, et nakkushaigused, sealhulgas uuesti esile kerkivad nakkushaigused, nagu tuberkuloos, leetrid, läkaköha ja punetised, on endiselt rahvatervisele väljakutseks ja võivad põhjustada suurt hulka nakkusi ja surmajuhtumeid ning et viimasel ajal tekkinud nakkushaigused ja puhangud, näiteks lastehalvatus, linnugripp H5N1 ja H7N9, respiratoorse sündroomiga Lähis-Ida koroonaviirus (MERS) ja Ebola viirus on kinnitanud, et tuleb olla jätkuvalt väga valvas ja seda ka haiguste suhtes, mida liidu territooriumil veel ei esine;
11. TUNNISTAB, et kuigi vaktsineerimisprogrammid jäävad liikmesriikide vastutusalasse ja ELis eksisteerivad eri vaktsineerimiskavad, võivad jõupingutused vaktsineerituse taseme tõstmiseks kasu saada ka ELi tasandil tehtavast koostööst ja tõhusamast sünergiast teiste ELi poliitikavaldkondadega, pöörates erilist tähelepanu ELi eri piirkondades ja liikmesriikides kindlaks määratud kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele ja võttes arvesse suurenevat liikuvust;
12. MÄRGIB, et paljud vaktsiinid, mida kasutatakse kogukonna vaktsineerimisprogrammides, on suutnud ära hoida üksikisikute haigestumise ja samal ajal takistada patogeeni levikut nn karjaimmuniteedi nähtuse abil, andes panuse tervemasse ülemaailmsesse ühiskonda. Seetõttu võiks riiklike vaktsineerimiskavade eesmärgiks pidada kogukonna immuniteedi;
13. ON SEISUKOHAL, et tõendus põhine, tasuv, ohutu ja tõhus vaktsineerimissüsteem on hästi toimiva tervishoiusüsteemi lahutamatu osa;
14. JUHIB TÄHELEPANU ASJAOLULE, et Euroopa rahvastiku demograafilise struktuuri muutusi arvesse võttes tuleb rohkem tähelepanu pöörata nakkushaiguste ennetamisele kõigi vanuserühmade vaktsineerimise teel, kui see aitab parandada haiguste epidemioloogilist tõrjet;
15. TUNNISTAB, et immuniseerimisprogrammid vajavad püsivat juurdepääsu pikaajalisele rahastamisele ja kvaliteetsetele tarnetele;
16. TUNNISTAB, et üldsuse arusaam vaktsineerimise väärtusest on tähtis, ja MÄRGIB, et juhuslik vähene teadlikkus mõne vaktsiiniga kaasnevast kasust ja järjest sagedasem vaktsineerimisest keeldumine mõnes liikmesriigis võivad viia selleni, et vaktsineerituse tase mõnes elanikkonnarühmas jääb madalaks, mis toob kaasa rahvatervise probleemid ja kulukad haiguspuhangud;
17. TUNNISTAB, et üldsus peaks olema teadlik vaktsineerimise väärtusest, ja RÕHUTAB tervishoiutöötajate olulist osa elanikkonna teavitamisel ja harimisel vaktsineerimise kasulikkuse kohta;
18. TUNNISTAB, et tulemuslikud vaktsineerimiskampaaniad on kasulikud nende nakkushaiguste leviku takistamisel, mis võivad tekitada püsivaid tervisekahjustusi või lõppeda isegi surmaga, eelkõige elanikkonna haavatavates vanuserühmades;
19. TUNNISTAB riiklikul tasandil eluviidava tõhustatud vaktsineerimispoliitika võimalikku positiivset mõju uute vaktsiinide väljatöötamisele ja teadusuuringutele ELis;
20. JUHIB TÄHELEPANU ASJAOLULE, et liikmesriigid peaksid, kui see on asjakohane, teavitama välisriiki reisivaid kodanikke ohust puutuda kokku nakkushaigustega, mida liidus ei esine, aga millesse võidakse nakatuda väljapoole Euroopa Liitu tehtud rahvusvahelistel reisiridudel;
21. JUHIB TÄHELEPANU, et mõned viirustekitajad võivad põhjustada ka kroonilisi, sealhulgas neoplastilisi patoloogiaid, näiteks emakakaelavähki, ja vaktsineerimine peaks aitama nende haiguste vastu võidelda;

(1) Maaailma Terviseorganisatsiooni Euroopa regiooni vaktsineerimiskava (2015–2020) (WHO EURO dokument EUR/RC64/15 Rev.1) võeti vastu Euroopa regionaalnõukogu 64. istungil (15.–18. septembril 2014 Taanis Kopenhaagenis), vt resolutsiooni EUR/RC64/R5.

22. PEAB VAJALIKUKS Euroopa Liidus perioodiliselt analüüsida ja hinnata selgelt eristatavaid nakkushaigusi ärahoidvate vaktsiinide ohutust, tõhusust ja mõju ning nakkushaigustega seotud riske ja vaktsineerimise kasulikkust teaduslike teadmiste arengu põhjal;
23. LEIAB, et liikmesriikide koostöö ja parimate tavade vahetamine vaktsineerimise teel nakkushaiguste ennetamise valdas on kasulik, arvestades asjaolu, et nakkushaigustele ei kehti riigipiirid ei Euroopa Liidus ega sellest väljaspool, ning teha seda ECDC ja WHO toetusel;
24. PEAB VAJALIKUKS toetada liidus poliitikat, mis innustab teadusuuringuid, sealhulgas kliinilisi uuringuid ja loa saamisele järgnevaid ohutusuuringuid, võttes arvesse ka rahalisi piiranguid, et teha kättesaadavaks ohutumad ja mõjusamad vaktsiinid;
25. MÄRGIB, et vaktsineerimise laialdase kasutamise tulemusena on mitme raske nakkushaiguse levik oluliselt vähenenud, mille tõttu võib elanikkond arvata, et kõnealused haigused ei kujuta enam ohtu rahvatervisele;
26. PEAB ASJAKOHASEKS, eelkõige mõnes liikmesriigis levinud ebatäpsele teabele reageerimise eesmärgil, jätkata teavituskampaaniate läbiviimist selleks, et harida avalikkust vaktsineerimise abil ärahoitavate nakkushaigustega seotud riskidest;
27. PEAB KASULIKUKS konsulteerimist sidusrühmadega, sealhulgas tervishoiutöötajate organisatsioonidega, akadeemiliste ringkondade, tööstuse ja kodanikuühiskonnaga, et anda neile võimalus esitada oma seisukohad, millest võib olla kasu liikmesriikide ametiasutustele;
28. KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES
 - a) jätkama epidemioloogilise seire parandamist ja nakkushaigustega, sealhulgas vaktsineerimise abil ärahoitavate haigustega seotud olukorra hindamist oma territooriumil;
 - b) jätkama riiklike vaktsineerimisprogrammide täiustamist ja tugevdama riigi suutlikkust tõendus põhise, kulutõhusa vaktsineerimise elluviimisel, sealhulgas võtma kasutusele uusi vaktsiine, kui seda peetakse asjakohaseks;
 - c) jätkama uute kavade ja standardse töökorra väljatöötamist koostöös ECDC ja WHOga, et tagada õigeaegne ja tõhus reageerimine vaktsiinide abil ärahoitavatele haigustele nende puhangu, humanitaarkriiside ja hädaolukorra ajal;
 - d) jätkama vaktsineerimisprogrammides tervikliku ja koordineeritud lähenemisviisi väljatöötamist, järgides põhimõtteid, mille kohaselt tuleb tervist võtta arvesse kõigis poliitikalavaldkondades, luues sünergiat tervishoiupoliitikaga laiemalt ja töötades proaktiivselt koos teiste ennetussektoritega;
 - e) tagama vaktsiinide turustamisjärgse hindamise ja vaktsineerimisprogrammide mõju-uuringute läbipaistvust, et anda usaldusväärset teavet nii valitsustele, meditsiinivaldkonna reguleerivatele asutustele kui ka tootjatele;
 - f) pakkuma aktiivselt sobivat vaktsineerimist nendele elanikkonnarühmadele, kellel on oht haigestuda konkreetsetesse haigustesse, ja kaaluma immuniseerimist pärast imikuiga ja väikelapseiga, luues elukestval lähenemisel põhinevad vaktsineerimisprogrammid;
 - g) tegema tervishoiutöötajatega koostööd riskidest teavitamisel, et suurendada nende rolli informeeritud otsuse tegemisel;
 - h) jätkama tegevuste edendamist, mille eesmärk on vajaduse korral laiendada meditsiini- ja tervishoiutudengite meditsiinilase baaskoolituse õppekavas immunoloogiat ja vaktsineerimist hõlmavaid komponente, ning pakuma tervishoiutöötajatele asjakohase kohapealse koolituse võimalusi;
 - i) teavitama elanikkonda, et suurendada selle usaldust vaktsineerimisprogrammide vastu, kasutades asjakohaseid vahendeid ja teavituskampaaniaid, kaasates samuti arvamuslimidrid, kodanikuühiskonna ja asjaomased sidusrühmad (nt akadeemilised ringkonnad);
29. KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES:
 - a) jätkama teabe ja andmete vahetamist ECDC ja WHOga nakkushaigustega seotud riskide ja riikliku vaktsineerimispoliitika kohta; sellega seoses võiks kaaluda ECDC poolt välja töötatavate ja liikmesriikidele kättesaadavaks tehtavate kommunikatsioonikomplektide kasutamist (võttes eeskujuks gripi jaoks välja töötatud komplekti);
 - b) jätkama teabe vahetamist kõigi siht-riskirühmade vaktsineerituse taseme kohta;

- c) edastama vaksineerimise kohta informeeritud ja selge sõnumi;
- d) leidma parima viisi selleks, kuidas võimaldada sidusrühmadel, sealhulgas tööstussektoril ja kodanikuühiskonnal, esitada oma seisukohad;
- e) edendama tegevusi, mille eesmärk on suurendada tervishoiutöötajate otsesemat ja aktiivsemat osalust olulistest vaksineerimisküsimustes, eelkõige keskendudes nende rollile vaksineerimise toetamisel;
- f) jagama teavet ELis uute vaktsiinide rakendamiseks tehtavate tasuvusuuringute kohta, mis oleks liikmesriikidele abiks nende riiklike vaksineerimisprogrammide puhul;
- g) kooskõlastama tegevusi, mille eesmärk on toetada ja innustada riiklikes vaksineerimisprogrammides sisalduvate vaktsiinide kasutamist, jagades teavet vaktsiinide kasutuselevõtu teavituskavade ja -kampaniate kohta;
- h) jätkuvalt innustama tegema teadusuuringuid ja toetama innovatsiooni, mille eesmärk on töötada välja uued vaktsiinid ja näidata kõiki vanuserühmi hõlmava lähenemisviisi eeliseid, immuniseerimise tasuvust ja riskidest teavitamise tõhusust, seades pidevalt esmatähtsale kohale kodanike ohutuse;
- i) töötama välja ühised tegevuskavad, mida rahastavad ühiselt komisjon ja liikmesriigid, et jagada riikliku vaksineerimispoliitikaga seotud parimaid tavasid;
- j) innustama teadusuuringuid ja jätkama teabe vahetamist seoses vaksineerimisest haiguskoormusele tuleneva mõju jälgimise ja uute vaktsiinide väljatöötamisega;

30. KUTSUB KOMISJONI ÜLES

- a) tegema kindlaks ja innustama sünergia immuniseerimise edendamise ja asjaomaste ELi õigusaktide ja poliitika rakendamise vahel, keskendudes eelkõige selliste integreerivate ja ühtsete lähenemisviiside kindlaksmääramisele ja väljatöötamisele, mis aitavad tervisega seotud hädaolukordadeks paremini ette valmistuda ja oma tegevust sellistel puhkudel paremini koordineerida, austades täielikult liikmesriikide pädevusi;
 - b) tagama, et Euroopa Liidu rahalised vahendid suunatakse praeguste ja tulevaste vaktsiiniuuringute edendamiseks, hõlmates laiaulatuslikku partnerlust akadeemiliste ringkondade, tööstuse ning avaliku ja erasektori rahastajate vahel, et tuvastada ja kõrvaldada kitsaskohad vaktsiinide väljatöötamisel;
 - c) tagama, et Euroopa Liidu ja teiste sidusrühmade, näiteks akadeemiliste ringkondade või riiklike tervishoiuasutuste eraldatud rahalised vahendid ja asjaomaste rahvaterviseasutuste poolt kättesaadavaks tehtud rahalised vahendid suunatakse turustamisjärgsete uuringute toetamise, sealhulgas uuringutesse vaktsiini tõhususe kohta ja riiklike rahvatervise instituutide, akadeemiliste ringkondade ja muude partnerluste poolt ellu viidud immuniseerimisprogrammide mõju kohta;
 - d) uurima koos ECDC ja EMAga ning tihedas koostöös WHOga, millised on võimalused, et
 - määrata kindlaks suunised ja meetodid, mida liikmesriigid saaksid kasutada vabatahtlikkuse alusel finantsalase ja programmilise järjepidevuse ning riiklike vaksineerimisprogrammide jätkusuutlikkuse ja vaktsiinide tasuvuse suurendamiseks;
 - lihtsustada uurimismeetodite kasutuselevõttu, mida liikmesriigid saaksid vabatahtlikult kasutada, et hinnata riskidest teavitamise tõhusust ja arenguid ühiskonna suhtumises vaktsiinidesse, ja kavandada tõhusaid strateegiaid, et edendada vaktsiinide kasutuselevõttu;
 - e) abistama liikmesriike kasutama parimal viisil liidu asutuste ja komisjoni tehniliste komiteede tehnilist ja teaduslikku oskusteavet, et vastata küsimustele;
 - f) anda liikmesriikide käsutusse tehnoloogilised ja infotehnoloogiavahendid ning parandada seotust olemasolevate Euroopa portaalide ja vahenditega, et toetada liikmesriike nende jõupingutustes tugevdada vaksineerimist kui tõhusat rahvatervisealast vahendit.
-